

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ-ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΛΥΜΝΟΥ, 2022-2023

ΛΥΣΙΑΣ «ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ»- Παράγραφοι 1-13- Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Φλωριανού Ελένη

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Άρχεται η συνεδρίασις! Παρακαλώ, καθίστε. Κυρία εισαγγελλε, παρακαλώ διαβάστε μας το κατηγορητήριο.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Μάλιστα, κυρία πρόεδρε. Σήμερα, εκδικάζουμε την υπόθεση εναντίον του Μαντίθεου. Στην διάρκεια της δοκιμασίας του, προκειμένου να αναλάβει τα καθήκοντά του ως βουλευτής, δέχτηκε καταγγελία πως δεν διακρίνεται για τα δημοκρατικά του φρονήματα, εφόσον υπηρέτησε ως υπέας στο καθεστώς των τριάκοντα τυράννων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κατηγορούμενε, τι έχεις να πεις για την σοβαρή αυτή κατηγορία; Δηλώνεις ένοχος ή αθώος;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Αθώος, κυρία πρόεδρε. Αθώος! Πρόκειται για αισχρά ψέματα και συκοφαντίες!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ας προσέλθει στο βήμα ο μάρτυς κατηγορίας, Αναξιμένης.

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Παρών!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τον γνωρίζεις, μάρτυρα, τον κατηγορούμενο;

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Μάλιστα, κυρία πρόεδρε. Κι απ' την καλή κι απ' την ανάποδη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: και τι έχεις να πει για την καταλληλότητά του για το αξίωμα;

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Εντελώς ακατάλληλος, κυρία πρόεδρε! Φιλοτύραννος, αποδεδειγμένα! Εδώ τρομάξαμε να διώξουμε από την πλάτη μας τους τριάντα τυράννους, θα δώσουμε τώρα εξουσία στα τσιράκια τους;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Ένσταση, κυρία πρόεδρε, με αποκάλεσε «τσιράκι»!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δεκτή η ένσταση. Μάρτυς, δεν έχει αποδειχθεί ακόμα το κατηγορητήριο, να χρησιμοποιείτε πιο ευπρεπείς εκφράσεις.

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Εντάξει, δεν ήταν «τσιράκι» αλλά το δεξί τους χέρι, ο φύλακάς τους, αφού υπηρετούσε στο ιππικό των τυράννων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και πώς το γνωρίζεις αυτό, μάρτυς;

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Δεν το γνωρίζω μόνο εγώ, αλλά όλη η Αθήνα! Βλέπετε, το όνομα του Μαντίθεου ήταν γραμμένο στο «λεύκωμα», στην πλάκα όπου αναγράφονταν τα ονόματα των ιππέων. Όλοι το είχανε δει, δεν ήταν δα και κρυφό!

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Αν αποδειχτούν τα όσα λέει ο μάρτυς, είναι αδύνατο ένας άνθρωπος που στήριξε το καθεστώς των 30 τυράννων και ανέτρεψε την δημοκρατία, τώρα να υπηρετήσει το δημοκρατικό πολίτευμα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ας καθίσει ο μάρτυρας κατηγορίας κι ας ανέβει στο βήμα ο κατηγορούμενος.

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Μάλιστα, κυρία πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ορκίζεσαι στους 12 θεούς του Ολύμπου ότι θα πεις την αλήθεια και μόνο την αλήθεια;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Μα τον Δία, τον πατέρα θεών και ανθρώπων, ορκίζομαι! Αλλιώς, να ρίξει κεραυνό να με κάψει!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και τι έχεις να πεις, μάρτυς σε όσα σου καταλογίζει ο κατηγορός;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Κύριοι βουλευτές, αξιότιμοι δικαστές, αν δεν ήμουν σίγουρος ότι ο Αναξιμένης θέλει να με βλάψει, σχεδόν θα του χρώσταγα ευγνωμοσύνη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ : Ευγνωμοσύνη;;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Μάλιστα, ευγνωμοσύνη! Γιατί, όταν κάποιος συκοφαντείται άδικα από τέτοια υποκείμενα, του δίνεται μια λαμπρή ευκαιρία: να απολογηθεί για όλη του την ζωή. Έτσι, λοιπόν, κι εγώ σήμερα θα απολογηθώ για την ζωή μου. Και έχω τέτοια εμπιστοσύνη στον εαυτό μου και στην αθωότητά μου, που -πιστέψτε με- όταν ολοκληρώσω την απολογία μου θα με συμπαθήσουν ακόμη και όσοι τώρα με αντιπαθούν!

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ξεκίνα, κατηγορούμενε, από την βασική κατηγορία εναντίον σου.

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Μάλιστα, κυρία εισαγγελέα. Θα σας αποδείξω ότι ούτε ήμουν υπέας των τριάκοντα, ούτε βρισκόμουν στην πόλη τότε ούτε και συμμετείχα στο καθεστώς των τυράννων. Ας τα πιάσουμε λοιπόν από την αρχή. Κατηγορούμαι ότι υπηρέτησα ως υπέας στους τριάκοντα τυράννους. Μα αυτό είναι αδύνατο! Γιατί δεν ήμουν καν στην πόλη εκείνη την περίοδο!

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Ψέματα λέει! Γύρισε πριν ανατραπεί το καθεστώς των τριάκοντα!

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Ακριβώς! Ο πατέρας μου ήταν έμπορος και μας είχε στείλει μαζί με τον αδελφό μου στον φίλο του και βασιλιά του Πόντου, Σάτυρο, να μείνουμε και να εργαστούμε εκεί στο εμπόριο σίτου. Κι αυτό έγινε πολύ πριν την ήττα μας από τους Σπαρτιάτες στους Αιγός ποταμούς. Δεν ήμουν στην Αθήνα, λοιπόν, όταν γκρεμίστηκαν τα μακρά τείχη ούτε όταν πήραν την εξουσία οι τριάκοντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και πότε ακριβώς επέστρεψες στην Αθήνα;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Πέντε μέρες πριν ξεκινήσουν οι δημοκρατικοί τις μάχες για να ρίξουν την τυραννία. Επικρατούσε αναβρασμός τότε στην πόλη, τα αίματα είχαν ανάψει, ο λαός είχε επαναστατήσει. Ποιος λογικός άνθρωπος θα πήγαινε, σ' εκείνες τις συνθήκες, με το πλευρό των τυράννων; Αλλά ούτε και οι ίδιοι οι τύραννοι θα στρατολογούσαν έναν άγνωστο, που δεν τον ήξεραν και δεν τον εμπιστεύονταν.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Όμως, το όνομά σου βρέθηκε γραμμένο στην λίστα των υπέων, στο λεύκωμα.

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Μα κύριοι βουλευτές, ξέρετε πως η πινακίδα αυτή δεν φυλάσσονταν σε κάποιο αρχείο, ήταν έξω, σε δημόσια θέα, ο οποιοσδήποτε θα μπορούσε να σβήσει ή να γράψει το όνομα κάποιου για να τον ενοχοποιήσει. Δεν είναι καθόλου αξιόπιστο τεκμήριο! Άλλους καταλόγους θα πρέπει να κοιτάξετε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι εννοείς;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Οι πιο αξιόπιστοι κατάλογοι είναι αυτοί που κρατούσαν οι φύλαρχοι, οι υπεύθυνοι του ιππικού κάθε φυλής. Αυτοί, έδιναν χρήματα στους ιππείς για τον εξοπλισμό τους και μετά την λήξη της θητείας του κάθε υπέας έπρεπε να επιστρέψει πίσω το χρηματικό αυτό ποσό.

Διαφορετικά, το χρεωνόταν ο φύλαρχος και τα πλήρωνε από την τσέπη του. Άρα, οι φύλαρχοι ήταν πολύ προσεκτικοί, μην ξεχάσουν να γράψουν το όνομα κάποιου ιππέα. Και το δικό μου όνομα δεν βρίσκεται στους καταλόγους των φυλάρχων. Αυτούς τους καταλόγους πρέπει να εμπιστεύεστε και όχι το λεύκωμα!

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Δεν ήταν στους καταλόγους των φυλάρχων, γιατί είχε φράγκα, δεν χρειαζόταν οικονομική στήριξη, για να πάρει τον εξοπλισμό!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μην διακόπτεις την διαδικασία, μάρτυς!

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Νομίζω ότι το κατηγορητήριο του κυρίου φάνηκε ήδη πόσο στημένο και ψεύτικο είναι.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: έχεις να προσθέσεις κάτι στην απολογία σου, κατηγορούμενε;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Αν επρόκειτο για μια απλή δίκη, θα σταματούσα εδώ. Όμως σε δίκες για δοκιμασία και ανάληψη ενός πολιτικού αξιώματος, νομίζω ότι πρέπει να απολογείται κανείς για ολόκληρη την ζωή του. Και αυτό θα κάνω, όσο το δυνατόν πιο σύντομα. Εγώ, αν και δεν κληρονόμησα μεγάλη περιουσία από τον συγχωρεμένο τον πατέρα μου, κατάφερα και προίκισα και πάντρεψα δυο αδελφές. Γιατί πάνω από όλα είμαι υπεύθυνος και εκπλήρωσα το αδελφικό μου το χρέος. Τις καλώ ως μάρτυρες. Ευτέρπη, Ευρύκλεια, ελάτε στο βήμα!

ΕΥΤΕΡΠΗ: Αλήθεια, λέει. Μου βρήκε ένα καλό κι ωραίο παλληκάρι, με πάντρεψε και με προίκισε και με 30 μνες.

ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ: Κι εμένα! Εντάξει, το παλληκάρι δεν ήταν και τόσο ωραίο, ούτε και τόσο καλό τελικά, όλο με τις εταιρες γυρνά, ο αχαϊρευτος.. Αλλά, ο αδελφούλης μας, σπαθί! Κι εμένα με προίκισε με 30 μνες, παρόλο που ήταν οικονομικά πολύ ζορισμένος!

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Πες και για το γλέντι..

ΕΥΤΕΡΠΗ: Α, ναι, μετά τον γάμο καλέσαμε μουσικούς και σφάξαμε δέκα αρνιά. Κι όλα τα έξοδα τα πλήρωσε ο Μαντίθεος!

ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ: Γλέντι τρικούβερτο έγινε, όλη η Αθήνα ήταν καλεσμένη!

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Κυρία πρόεδρε, καλώ ως μάρτυρα υπεράσπισης και τον αδελφό μου!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και αυτόν τον πάντρεψες;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Ε, όχι δα.. Αλλά όταν μοιράσαμε την πατρική περιουσία, παρόλο που ήμουν μεγαλύτερος και θα μπορούσα να κρατήσω μεγαλύτερο μερίδιο, του έδωσα εκείνου τα περισσότερα.

ΑΔΕΛΦΟΣ: Αλήθεια, λέει! Εγώ πήρα και το σπίτι, και το χωράφι και τους περισσότερους δούλους και τα περισσότερα νομίσματα. Είναι μεγάλη καρδιά ο αδελφός μου και υπεράνω χρημάτων, κύριοι βουλευτές! Αφιλοχρήματος! Τέτοιοι άνθρωποι πρέπει να μας κυβερνούν κι όχι τα λαμόγια οι δημαγωγοί!

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Αρκετά, παρακαλώ τους μάρτυρες να καθίσουν. Ολοκλήρωσες την απολογία σου κατηγορούμενε;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Όχι, θέλω να προσθέσω ακόμα κάτι για την προσωπική μου ζωή. Καλώ ως μάρτυρα την εταιρά Αφροδίτη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εταίρα;

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Αχ, εταίρα μα τι εταίρα! Μπουκιά και συχώριο, μα τους θεούς!

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Χαιρετώ την εκλεκτή παρέα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ονομάζεστε;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Αφροδίτη, σαν τη θεά του έρωτα, αλλά οι φίλοι με φωνάζουν... Αφρούλα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και τι σχέση έχεις με τον Μαντίθεο;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Καλέ, καμία! Πρώτη μου φορά τον βλέπω!

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Δεν καταλαβαίνω, Μαντίθεε, γιατί κάλεσες ως μάρτυρα την εταίρα;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Επειδή συχνάζει σε καπηλειά και χαμαιτυπεία και ακούει συχνά για εμένα εκεί μέσα.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: τι λένε δηλαδή για σένα και ποιои;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Α, όλοι οι εκλεκτοί μου πελάτες! Όσοι έρχονται και γίνονται ντίρλα από το πολύ ποτό, όσοι παίζουν ζάρια και τζογάρουν την περιουσία του μπαμπά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δηλαδή, όλη η αφρόκρεμα...

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Πες, κορίτσι μου, τι λένε αυτά τα χαμένα κορμιά για μένα;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Σε περνούν... γενεές δεκατέσσερις! Ο μπίξας, ο δείξας ο Μαντίθεος.. Θέλετε να πω, κυρία πρόεδρε τις βρισιές αναλυτικά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: όχι, όχι εδώ μέσα! Για το όνομα του Δία, λίγη ευπρέπεια!

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Βλέπετε τώρα, κύριοι βουλευτές, γιατί εκάλεσα την εταίρα; Αν επιθυμούσαμε τα ίδια πράγματα με αυτά τα ρεμάλια, αν ήμουν σαν τα μούτρα τους, αν έχανα τον χρόνο μου στα καταγώγια, τότε θα έλεγαν τα καλύτερα για μένα! Επειδή όμως ποτέ μου δεν σύχναζα σε τέτοια μέρη και ούτε συμμετείχα σε κραιπάλες και ακολασίες, τους είμαι αντιπαθής, επειδή ακριβώς είμαι πολύ ανώτερος από εκείνους. Σ' ευχαριστώ, Αφροδίτη, παιδί μου.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Ό,τι θες, ό,τι θες στην διάθεσή σου, ομορφούλη...

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ολοκληρώσατε, επιτέλους, κατηγορούμενε;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Δεν με αφήσατε να σας πω το πιο σημαντικό, που αφορά όχι την ιδιωτική αλλά την δημόσια ζωή και εικόνα μου. Είμαι τόσο νομοταγής και φιλήσυχος πολίτης που δεν βρέθηκε ποτέ, μα ποτέ ούτε ένας γείτονας να μου κάνει μήνυση, δεν έχω ξαναβρεθεί στην θέση του κατηγορουμένου ποτέ μα ποτέ ως τώρα, ούτε για σοβαρά ούτε για ασήμαντα αδικήματα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πρότερος έντιμος βίος, δηλαδή..

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Όχι μόνο έντιμος, μα και γενναίος. Θυμάστε όταν κάναμε την συμμαχία με τους Βοιωτούς και τους στείλαμε βοήθεια στην μάχη στην Αλίαρτο, για να αντιμετωπίσουν τους Σπαρτιάτες; Όλοι έτρεμαν το πεζικό των Σπαρτιατών, ξέραν πως ήταν σχεδόν αήττητο, ενώ το ιππικό τους δεν έλεγε και σπουδαία πράγματα. Ε, εγώ τότε υπηρετούσα ιππέας. Όλοι με θεωρούσαν τυχερό, γιατί δεν θα κινδύνευα, όπως οι απλοί στρατιώτες του πεζικού. Μάλιστα, είχε πέσει τέτοιος φόβος και πανικός στο πεζικό, που πολλοί στρατιώτες ανέβαιναν στα άλογα, με το έτσι θέλω, για να σωθούν. Εγώ λοιπόν τότε, επειδή το θεώρησα ντροπιαστικό και άνανδρο να πολεμήσω εκ του

ασφαλούς, πήγα στον Ορθόβουλο, τον φύλαρχο, και του ζήτησα να με σβήσει από τον κατάλογο των ιππέων και να με στείλει να πολεμήσω με το πεζικό. Ανέβα και κατάθεσε την μαρτυρία σου, Ορθόβουλε.

ΟΡΘΟΒΟΥΛΟΣ: Βεβαίως! Ορθόβουλος ονομάζομαι, φύλαρχος της Ακαμαντίδος φυλής, στην οποία ανήκει ο κατηγορούμενος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επιβεβαιώνεις, μάρτυρα, όσα ισχυρίζεται ο κατηγορούμενος;

ΟΡΘΟΒΟΥΛΟΣ: Αλήθεια, λέει. Το λέει η καρδούλα του Μαντίθεου! Λίγο πριν την μάχη, έφυγε με την θέλησή του από το ιππικό και πήγε στο πεζικό. «Παλαβός θα'ναι» σκέφτηκα τότε, και του έκανα το χατίρι να τον διαγράψω από τον κατάλογο των ιππέων.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Κυρία, πρόεδρε, αν ολοκληρώθηκαν οι μαρτυρίες προτείνω να αποσυρθούμε για να εκδώσουμε την ετυμηγορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έχεις να προσθέσεις κάτι τελευταίο στην απολογία σου Μαντίθεε;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Όχι, τα υπόλοιπα κεφάλαια είναι εκτός ύλης. Ας μείνουμε σε όσα ήδη σας είπα, που νομίζω ότι με αθώνουν πανηγυρικά!

(ΟΛΙΓΟΛΕΠΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ)

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ (στον Αναξιμένη): Θα με αθώσουν, ρε παλιοτόμαρο, ρε ψευταρά, ρε συκοφάντη!

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: Άντε, ρε παλιοφασίστα, χουντικέ, που μου θες και καρέκλα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (επιστρέφει και σηκώνονται όλοι όρθιοι): Μετά από σύσκεψη κατά πλειοψηφία το σώμα των βουλευτών αποφάσισε να απαλλάξει τον κατηγορούμενο από τις κατηγορίες λόγω αμφιβολιών. Μαντίθεε, επικυρώνουμε την δοκιμασία σου, μπορείς να αναλάβεις τα καθήκοντά σου από αύριο!

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Τελικά υπάρχουν θεοί και μάλιστα δώδεκα!

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Μπράβο σου! Ωραία τους τα'πες! Μόνος σου τα σκέφτηκες όλα αυτά;

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Όχι και μόνος! Πλήρωσα τον καλύτερο λογογράφο να μου τα γράψει, τον Λυσία.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Α, το ξέρω το παλληκάρι! Έχει έρθει στο μαγαζί δυο-τρεις φορές. Τρελό λέγουν, ξύπνιος, μορφωμένος, πολύ δημοκράτης αλλά άτυχος, βρε παιδί μου. Ξέρεις τι περιουσία είχε ο Λυσίας κάποτε; Τρία σπίτια, χωράφια κι ένα εργοστάσιο ασπίδων με 120 δούλους! Και δεν του τα φαγαν οι εταίρες, αλλά οι τύραννοι! Ο τύραννος Ερατοσθένης δολοφόνησε τον αδελφό του και τους δήμευσε σχεδόν όλη την περιουσία. Μπήκαν στην μπούκα τα δύο αδέρφια, γιατί πολεμούσαν για την δημοκρατία, ο Λυσίας αναγκάστηκε, για να ξεφύγει, να πάει στα Μέγαρα.

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Εξορίες, φυλακές, ανθρωποκυνηγητό και δολοφονίες στους δημοκράτες, στους πολιτικά αντιφρονούντες. Ελπίζω οι μελλοντικές γενιές να μας διαβάζουν και να παραδειγματιστούν. Να μην ξαναέχουμε ποτέ στην Ελλάδα τυραννίες.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Ε, τι στον Άδη, ηλίθιοι θα είναι στο μέλλον οι άνθρωποι να ξανακάνουν τα ίδια λάθη; Αφού θα ξέρουν τι έγινε στο παρελθόν, θα γίνουμε ιστορία!

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ: (στην Αφροδίτη με λαγνεία): Ιστορία μου, αμαρτία μου! Λάθος μου μεγάλο!

(Αφροδίτη και Αναξιμένης πιάνονται αγκαζέ)

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Φεύγω, με τ' ομορφόπαιδο! Οι θεοί μαζί σου, Μαντίθεε!

ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ: Γυναίκες! Έχουν τελικά αδυναμία στους ψευταράδες!